

POMEŠANI LETNI ČASI

Dr. Anton Polšak

Zavod RS za šolstvo
anton.polsak@zrss.si

Zdi se, da je Geografija v šoli zadnja leta celo boljši napovedovalec letnih časov kot vreme. Ko sem pisal uvodnik za prejšnjo številko, se zima niti še ni začela, pa je bilo blizu novemu letu. V geografskem navdušenju sem zapisal nekako v smislu, da se zima skoraj prej konča kot začne, a nas je potem presenetil obilen sneg konec februarja. Na našem Kozjanskem ga je bilo celih 90 centimetrov. Zdaj je konec aprila in temperature dosegaajo skoraj trideset stopinj (malo hladneje je ob morju in geografi točno vemo zakaj), a je do poletja še skoraj dva meseca. Potem bo poletje in kakšna neobičajna ohladitev, pa se bomo spet spraševali, kje je zdaj tisto o segrevanju Zemlje. Podobno kot se je ameriški predsednik spraševal o segrevanju Zemlje ob polarnem mrazu na vzhodu ZDA preteklo zimo. Ampak geografi vemo, da je vreme eno, podnebje pa drugo, pa tudi da so vremenske skrajnosti dejstvo in da jih v prihodnje lahko pričakujemo še več. Toda Geografija v šoli noče biti kot muhasto vreme, ampak skuša slediti letnim časom: prva številka je izšla pozimi, druga bo poleti in tretja jeseni. Tak je red in tako mora biti. Upamo! Saj poznate tisto o zarečenem kruhu ...

Tako je pred nami druga številka letnika 2018. Veseli me, da je izšla že pred koncem šolskega leta, kajti če ne bi, potem bi bilo vseeno, če izide septembra, ker jo med počitnicami redkokdo vzame v roke. Da bi jo pa brali kje ob morju, dajte no!

Številka je tokrat pisana – kot vedno, tako slikovno kot besedilno. Članki so vseh vrst, vsega po malem in vsega dovolj. Želeli bi si mogoče še več člankov, vsaj nekaj konkurence, a ne moremo izbirati, ker jih nimamo na zalogi oziroma jih celo primanjkuje. A to ne pomeni, da objavimo vse, kar pride pod roke – recenzenti skrbno pregledajo prav vsak prispevek. Čeprav dopolnitve vzamejo kar nekaj energije in časa, pa je prav tako! Prizadevamo si tudi za vsebinsko kakovost revije, k čemur lahko prispevate tudi bralci, če se boste opogumili in za nas kaj napisali. Pa oprostite, če se že malo ponavljam!

Najprej so tu novice, ki jih spretno in natančno ureja Igor Lipovšek. Nekatere so res aktualne in si zaslužijo ime novice, druge pa so že malo odmaknjene in bi jim bolj pristajalo ime starice. Ampak nič hudega. Sledi nekaj razmišljanj o vključujoči šoli. Za ZRSŠ so nam – svetovalcem namreč – naročili, da naj vsaka predmetna skupina napiše kaj o tem. Nekatere so ali pa še bodo izdale samostojne publikacije, geografi pa smo se odločili, da bomo to, kar imamo o tej temi napisanega, vključili kar v Geografijo v šoli. Tako avtor teh vrstic razmišlja o nekaterih vidikih in izzivih vključujoče šole z vidika geografije, še zlasti z vidika razrednika in dobrih odnosov v razredu. Mogoče pa kdaj res zvemo, koliko geografov je v slovenskih šolah tudi razrednikov! Vključujoče šole se je z drugega vidika lotil tudi Igor Lipovšek s sod., ki so se s problematiko spopadli neposredno in opisali nekatere možne rešitve pri delu z učenci s primanjkljaji na vidnem, slušnem in gibalnem področju. Nato sledi še en prispevek urednika te revije, ki opisuje možno izvedbo učnega sklopa, ki se nanaša na predalpske in deloma alpske pokrajine na ravni gimnazije; avtor je izbral Savinjsko dolino v obliki avtentične naloge. Pravzaprav avtor ni odkril ničesar novega, a je poudaril nekatere značilnosti, ki so morda vsaj delu učiteljev manj znane, prvič pa je objavljen tudi shematični geološki prerez Celjske kotline v smeri S–J. Hvala kolegici, geologinji Evi Mencin Gale, za to. Sledijo trije prispevki iz prakse. Tina Stanič opisuje ekskurzijo na območje Cerkniškega jezera in Škocjanskih jam, pri čemer je skušala kar najbolj aktivno vključiti tudi dijake. Zelo neposredno in z lepimi primeri ter napotki se terenskega dela dotika tudi članek več avtorjev s Fakultete za humanistične študije iz Kopa

s kolegico Valetino Brečko Grubar na čelu. Na tamkajšnjem geografskem oddelku so namreč dijakom oziroma učiteljem ponudili pomoč pri izvedbi terenskih vaj, ki jih lahko upoštevajo tudi kot notranji del maturitetnega izpita. V tem sklopu sledi še članek dijakinje Ane Golob, ki se je opogumila in napisala prispevek o tem, da ne obstaja samo en sever, ampak so za orientacijo na Zemlji in pri zemljevidih pomembni kar trije: to so geografski, projekcijski in magnetni sever. Razlike med njimi niso zanemarljive, zato jih je nujno vsaj poznati in pri natančnejši orientaciji tudi upoštevati.

S tem smo že skoraj na koncu, a moramo opozoriti na intervju z učiteljico in svetovalko za geografijo prof. Nevenko Cigler. Spoštovana kolegica je bila tudi dolgoletna urednica Geografije v šoli, nekaj let še ko je bila upokojena. Najlepša hvala!

V rubriki Zanimivost najdete nekaj informacij o zunajnivojskem križanju nekaterih slovenskih vodotokov, v rubriki Pedagoški oreh, ki ga odločno tre kolega Igor Lipovšek, pa razmislek o pojmovgrafiji. Ali je kolega oreh tudi strl? Preberite!

Vaš Anton Polšak

23. državno tekmovanje iz znanja geografije

Dan Zemlje, 22. april, mladi geografi po navadi obeležijo z državnim tekmovanjem. Letos je potekalo na OŠ Janka Glazerja v Rušah. Šola je tekmovalce in mentorje počastila s kulturnim programom, o pomenu tekmovanja sta spregovorila Ladislav Pepelnik, ravnatelj OŠ Janka Glazerja, in Vera Bevc, predstojnica mariborske enote ZRSŠ. Navodila za tekmovanje je pojasnil Danijel Lilek, pedagoški svetovalac za geografijo na ZRSŠ in tekmovalni koordinator.

Na startu so tekmovalci prevzeli zemljevide in vodnike, ki so jim morali slediti na terenu.

Nastopilo je 141 osnovnošolcev in 71 srednješolcev. Najprej so opravili terenski obhod in se seznanili s pokrajinsko podobo Ruš in okolice. Natančno opazovanje je pomenilo tudi boljše izhodišče za kasnejše pisanje odgovorov. V času ocenjevanja nalog so gostitelji tekmovalce popeljali na ekskurzijo v elektrarno Fala, predstavili aplikacijo Mozabook, pripravili predavanje, pospremljeno s filmom o Nepal, ter organizirali športna tekmovanja. Organizatorjem so bili v veliko pomoč tudi študenti mariborskega oddelka za geografijo.

Letos je na šolski ravni nastopilo 5213 učencev – 1728 šestošolcev in sedmošolcev ter 3885 osmošolcev in devetošolcev. Srednješolcev je bilo 2112 – 1620 v gimnazijski skupini in 492 v skupini dijakov, ki imajo v programu manj kot 140 ur geografije. Najboljši srednješolci so si priborili pravico do sodelovanja na svetovni geografski olimpijadi julija v Kanadi, organizator pa išče tudi možnost, da bi se štirje najboljši dijaki in štirje najboljši učenci udeležili olimpijade Jugovzhodne Evrope konec junija v Romuniji. Podeljenih je bilo 32, 59, 31 in 19 zlatih priznanj. Najboljši so bili Rok Kavčič, OŠ Rovte, mentorica Majda Prebil; Nikolaj Makuc, OŠ narodnega heroja Maksa Pečarja Ljubljana, mentorica Anja Kavčič Krstovski; Luka Kambič, Gimnazija Jesenice, mentorica Mirjam Martinuč Bernard; Nejc Funtek, Šolski center Celje, mentor Marko Moškotevc.